

obdobný případ. Že knihovní poznámka není přípustná ani s hlediska § 61 knih. zák., odůvodnil správně již rekursní soud a stačí po té stránce odkázati stěžovatelku na jeho důvody. Stěžovatelka nemůže dosíci úspěchu ani námitkou, že poznámkou má býti založen právní účinek ve smyslu § 55 knih. zák. ve směru negativním, t. j. účinek, aby platnost poznámky pořadí ve smyslu § 55 knih. zák. nepominula. Z doslovu ustanovení §§ 55 a 58 knih. zák., jakož i z odst. (3) § 81 knih. zák. vyplývá, že lhůtu stanovenou v § 55 knih. zák. nelze vůbec prodloužiti a nemohlo by se tak státi ani povolením žádané poznámky a tato byla by vůbec bezvýznamnou pro otázku, týkající se zániku účinnosti poznámky pořadí. Není-li tudíž stěžovatelkou žádaná poznámka přípustná s hlediska předpisu knihovního zákona, nelze jí vyhověti ani podle předpisu § 382 ex. ř.

Čís. 12059.

Tím, že jeden ze spoluvlastníků vinkuloval vkladní knížku, máje ji právě v držbě, nestala se ani knížka, tím méně vklad výhradním vlastnictvím toho, kdo knížku vinkuloval, a jest spoluvlastník oprávněn, domáhati se na něm devinkulace té části vkladu, která mu nepatří. Tento spoluvlastník jest oprávněn, vkladní knížku zadržovati jako své spoluvlastnictví a zabrániti tak libovolnému a výhradnému nakládání s vkladem spoluvlastníku, jenž zařídil vinkulaci.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, R I 898/32.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaném (z důvodu vlastnictví) vydání vkladní knížky záložny, jež byla vinkulována matkou žalobkyně se svolením a vědomím žalobkyně. Žalovaný namítl, že jest spoluvlastníkem knížky a že vinkulace byla provedena bezdůvodně. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Především jest řešiti otázku, zda při vinkulované vkladní knížce může žalovaný platně namítati spoluvlastnictví k penězům a platně namítati, že se vinkulace stala bezdůvodně. Žalovaný přiznává, že žalobkyně dala jednostranně vkladní knížku vinkulovati. I kdyby bylo správné, že k penězům na vkladní knížce uloženým a i ke vkladní knížce samé přísluší žalovanému spoluvlastnické právo, je tato obrana proti žalobnímu žádání právně bezpodstatná. Vkladní knížka má povahu papíru majiteli svědčícího. Majitelem vkladu jest jen ten, kdo s ním může volně nakládati, tedy, pokud není nic jiného smluveno, ten, kdo se může prokázati knížkou. Vinkulací přestává býti majitelem vkladu a pozbývá dispozice s vkladem a je lhostejno, na koho knížka zní. V souzeném případě žalobkyně vinkulací zbavila vkladní knížku povahy papíru majiteli svědčícího a z vkladní knížky její vinkulací se stala movitá věc mající majetkovou hodnotu. Proto nemůže žalovaný uplatňovati k vinkulované vkladní knížce právo spoluvlastnické námitkou, ano by mu nebylo ani nic platno pro vinkulaci, bylo by bez praktické ceny a náleží mu proto jen oblihační nárok proti žalobkyni, poněvadž ani netvrdil, že vinkulace byla zařízena protismluvňe. Z důvodů těch je žalovaný povinen žalobkyni knížku vydati. **O d v o l a c í s o u d** zrušil napadený rozsudek a vrátil

věc prvnímu soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. **D ů v o d y:** Okolnost, zda knížka jest vinkulována či-li nic a kdo ji vinkuloval, jest pro posouzení sporu podle názoru odvolacího soudu lhostejná, rozhodným jest, zda knížka jest vlastnictvím žalobkyně, t. j. zda vklad na ní náleží jí, či zda jest správná obrana žalovaného, že vklad, který knížka osvědčuje, jest jeho spoluvlastnictvím. Jest správné, že vkladní knížka jest papírem majiteli svědčícím a že každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán za řádného držitele i bez průkazu a že mu požadovaná částka z vkladu má býti vyplacena, pokud tomu neodporuje umořovací řízení, soudní zákaz aneb zákaz přípustný podle stanov (heslo, vinkulace). Jest také správné, že vinkulací přestává u vkladní knížky právní povaha papíru majiteli svědčícího (§ 10 zákona č. 302/20 a § 1 a 2 zák. č. 239/24 sb. z. a n.). Tím se však nezmění nic na vzájemném právním poměru ukladatelů. Vklad, který jest vkladní knížkou representován a potvrzen (§ 1 zákona č. 239/24 sb. z. a n.) nemusí náležeti osobě jediné a není proto vyloučeno, by vkladní knížka nemohla býti ve spoluvlastnictví několika osob. V poměru k peněžnímu ústavu jest ovšem pokládati za držitele toho, kdo knížku předloží, po případě kdo nejen knížku předloží, nýbrž je i s to, vyhověti podmínkám vinkulačním. I když některý ze spoluvlastníků knížku, máje ji právě v držbě, vinkuluje, nestala se tak ani knížka, tím méně vklad výhradním vlastnictvím toho, kdo knížku vinkuloval, a spoluvlastník jest oprávněn, domáhati se na něm devinkulace té částky vkladu, která mu nepatří. Má-li však, jak první soud také přiznává, spoluvlastník obligační nárok proti druhému spoluvlastníku (jaký nárok první soud nepraví) na devinkulaci příslušné části vkladu, nemůže mu býti upíráno právo, knížku zadržovati jako své spoluvlastnictví a zabrániti tak libovolnému a výhradnému nakládání s vkladem spoluvlastníku, jenž zařídil vinkulaci. Není tudíž správný názor prvního soudu, že žalovaný nemůže své právo spoluvlastnické uplatňovati námitkou, protože prý by mu nebylo nic platno následkem vinkulace a bylo by jeho zjištění bez praktické ceny. Naopak, právě držba vkladní knížky a rozhodnutí, zda zadržování jest oprávněno, jest prakticky velmi cenné. Pokud totiž žalovaný knížku má ve svém držení, jest vyloučena samostatná dispozice s vkladem u žalobkyně. Naopak zase, pokud jest tu vinkulace, jest takováto samostatná dispozice vyloučena u žalovaného. Tím však, že zamítnuta byla jeho námitka, že knížku zadržuje z důvodu práva spoluvlastnického a že žalobkyni nenáleží vklad celý, a že se uznává povinným knížku vydati, ocitá se žalovaný v té nepříznivé posici, že sám se svou částí vkladu vůbec disponovati nemůže, za to však že žalobkyně mohla by celý vklad proti jeho vůli vybrati. Žalobkyně se domáhá vydání vkladní knížky jako svého vlastnictví a tento právní důvod jejího žalobního nároku zůstal beze změny přes to, že příslušnou část určovacího rázu ze žalobní prosby vypustila. Jednostranná vinkulace vkladní knížky žalobní nárok ještě právně neodůvodňuje. Nelze se proto při rozhodování tohoto sporu obejít bez zjištění, potřebného k průkazu vlastnického práva žalobkyně, nelze však se obejít ani bez zjištění, potřebného k průkazu pravdivosti obrany žalovaného, že mu náleží ke knížce právo spoluvlastnické.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Rekursu nelze přiznati oprávnění a stěžovatelka se odkazuje na správné odůvodnění napadeného usnesení, jež nebylo vyvráceno vývody rekursu. Lze přisvědčiti názoru stěžovatelky, že jest v tomto sporu rozhodujícím, kdo nabyt vlastnictví ke vkladní knížce, již vklad je reprezentován, avšak právě tato okolnost má býti podle napadeného usnesení zjištěna. Žalovaný výslovně tvrdil, že sporná vkladní knížka jest ve společném vlastnictví obou manželů, a odporuje proto opačné tvrzení stěžovatelky spisům. Je-li žalovaný skutečně spoluvlastníkem sporné knížky, nemohl tohoto svého práva pozbyti tím, že stěžovatelka ji dala vinkulovati na heslo, jak již odvolací soud správně vystihl. Rozsudek soudu první stolice byl právě zrušen za tím účelem, by byla zjištěna rozhodující okolnost, zda stěžovatelce přísluší výhradné vlastnictví ke sporné vkladní knížce, či zda žalovanému přísluší spoluvlastnictví jím tvrzené. Touto otázkou se procesní soud první stolice posud vůbec nezabýval a bude také jeho věcí, by působil k tomu, by byly doplněny údaje o způsobu převodu spoluvlastnictví ke vkladní knížce na žalovaného (§ 182 c. ř. s.).

Čís. 12060.

Ručení dráhy.

Držel-li se cestující za jízdy rukou dveřního rámu u závěsů dveří a byl-li samočinným se přiražením dveří na ruce zraněn, dopustil se neopatrnosti a zavinil výhradně sám nejen úraz, nýbrž i škodnou událost.

Zavinění dráhy nelze spatřovati v tom, že nedala opatření dveře ve smyslu § 17 provoz. řádu ze dne 16. listopadu 1851, čís. 1 ř. zák. na rok 1852 tak, by se nemohly samočinně uzavřít. Vinu dráhy neodůvodňuje ani nevydání předpisů o zacházení s arretačním zařízením.

Není předpisu o uzavírání dveří vedoucích na plošinu.

V tom, že průvodčí neuzavřel dveře na plošinu, nelze spatřovati neopatrnost.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1932, Rv I 825/31.)

Žalobce držel se za jízdy rukou dveřního rámu u závěsu dveří, vedoucích na plošinu vagonu. Při vjezdu vlaku do zatáčky dveře se samočinně zavřely a přiskříply žalobcovy prsty. Žalobní nárok proti dráze na náhradu škody neuznal procesní soud první stolice co do důvodu po právu, odvolací soud uznal žalobní nárok po právu co do důvodu jednou třetinou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobce; k dovolání žalované dráhy obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

K dovolacímu důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. obou stran. Každý dospělý člověk průměrných schopností (§ 1297 obč. zák.) může předvídati, že otevřené dveře na plošinu vagonu, i když jsou opatřeny